

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1534 sahifa.

2025-yil, noyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlrat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlrat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELII	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIYAVIIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI.....	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJ TAJRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI.....	103
Xodjimatomov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiқ qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNING O'RNI VA AHAMIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал қизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIVALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY JIATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhlikova Komila Abdukhlikovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHUNCHALARI.....	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufoto	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTEBLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	
LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI BAHOLASHDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH: XAVF YOKI IMKONIYAT	717
Ostonokulov Azamat Abduraximovich, Tadjiev Erkin Muxitdinovich	
SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	723
Raximov Furqat Jalolovich	
OLIY TA'LIM MASSASALARINING MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	728
Mahmudov Akbar Abduraximovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	733
Abdullayev Suyun Artikovich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBILSOZLIK KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI: "UZAUTO MOTORS" AJ AMALIYOTI VA NATIJALARI.....	737
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
WAYS TO USE MARKETING DATA IN THE MANUFACTURING ENTERPRISE VALUATION PROCESS	742
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
KICHIK SANOAT KORXONALARI O'RTASIDAGI ISHLAB CHIQARISH VA KOOPERATIV ALOQALAR HOLATI.....	747
Boyutayev Olimjon Urayimovich	
BANK RISKLARI VA ULARNI TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA STATISTIK HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	753
Kamoldinov Sardorbek Maxammasobir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLARNING ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	761
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI: TARIXIY MEROS VA ZAMONAVIY YASHIL TEXNOLOGIYALAR UYG'UNLIGI.....	766
Azimova Shohista Salohiddinova	
SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLI MARKIROVKALANGAN TOVARLARNI RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	770
Muxammadov Nodir Karimovich	
BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDA "LEAN MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISHNING ILMIY ASOSLARI	775
Muhiddinov Ozodbek Ikromjon o'g'li, Shakirova Gulrux Po'latjon qizi, Ozodbek Musayev	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TURISTIK POTENTIALI UMUMIY TAVSIFI.....	783
Madaminova Sanobar Askarovna	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA EKSPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	789
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
AHOLINING TURMUSH DARAJASI VA UNING KO'RSATKICHLARI.....	794
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	

KORXONA ASOSIY XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKT SIFATIDA AHAMIYATI.....	799
Yuldashova Yoqutoy Murodjon qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA KADRLAR SALOHIYATINI SAQLAB QOLISH VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	803
Bekchanov Ruslan Ambiyatovich	
PARALLEL KORPUS ASOSIDA INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QISHLOQ XO'JALIK ATAMALARINING EKVIVALENTLIK XUSUSIYATLARI.....	807
Yulduz Xalilova Nasriddinovna	
KOLBASA VA GO'SHT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUARISHDA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQUARISH ("ZERO WASTE") MODELINING ROLI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI AMALIY YO'NALISHLAR.....	810
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
EKSPORTYOR KORXONALARDA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI BO'YICHA QO'SHILGAN QIYMAT VA FOYDA SOLIG'INI TO'G'RI HISOBLANISHI TAHLILI VA ISTIQBOLLARI.....	814
Sobirova Xilola Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI RIVOJLANISHINING MILLIY RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI	819
Ikramova Taxmina Latifovna	
YANGI RIVOJLANAYOTGAN BOZORLARIDA HR QAROR QABUL QILISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA IQTISODIY TA'LIMNING ROLI	824
Dilfuza Shokirova	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO BUXGALTERIYA STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	833
Abdiev Mutolib Anvar o'g'li	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	838
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
AKTIVLAR VA MAJBURIYATLARNI MHXS ASOSIDA BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	842
G'anibayev Iloxomjon Shokiraliyevich	
XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH BILAN BOG'LIQLIGI	847
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, Turdimuratova Aziza Alisherovna	
AGRAR ISHLAB CHIQUARISHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" KONSEPSIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	851
Yusupov Muxiddin Soatovich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI GURUHLASH VA BAHOLASH.....	860
Davlyatov Bekzodjon Aslanxojayevich	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA XORIY TAJRIBASINING AHAMIYATI	864
Sobirov Shaxzod Ozod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	868
Karimov Mirolimjon Karimjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	875
Аликулов С. А., Хамракулова О. Д.	
YASHIL IQTISODIYOTDA KORXONALAR BOSHQARUV MEKANIZMLARINING EVOLYUTSIYASI: KONSEPTUAL TAHLIL.....	880
Nabiev Bobur Muhammadqosim o'g'li	
SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	884
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	

IQTISODIYOTNI LIBERALLASHTIRISH SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA KLASSTERLARNI TASHKIL ETISHNING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	889
Xo'jageldiyev Chorshanbi Pardayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH.....	893
Shaymanova Nigora Yusupovna	
XO'JALIK FAOLIYATINI SAMARADORLIGI VA BIZNES HOLATINI BAHOLASH	899
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
CROSS-BORDER E-COMMERCE IN CENTRAL ASIA.....	904
Bakhtiyorjon Komilov	
O'ZBEKISTONDA NORASMIY SEKTOR ISHCHILARINING PENSIYA TA'MINOTI MASALALARI.....	908
Abdulazizova Nargiza Baxodir qizi	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA QOG'OZ SARFINI OPTIMALLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBASI	913
Oripov Mirzo Mahmudovich	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ЗАЩИТЕ ВНУТРЕННЕГО РЫНКА ОТ КОНТРАФАКТНОЙ ПРОДУКЦИИ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН).....	917
Ибраимова Махсура Уснатдин кизи	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	922
Xasanova Robiyaxon Kamoliddin qizi	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES ON THE PROCESSES OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE INSURANCE INDUSTRY.....	927
D.D.Omonova	
THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS IN THE GLOBAL ECONOMY AND THEIR STAGES OF DEVELOPMENT	933
Yovkochev Sherzod	
YURIDIK SHAXSLARNI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	941
To'raqulov Bekzod Hazratqul o'g'li	
BUTUNJAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LIHDA SOLIQ TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	945
Xojakbar Zaynabidinov	
BANK TIZIMIDA TAVAKKALCHILIK TUSHUNCHASI VA UNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	950
Malikova Dilrabo Muminovna, Shakarova Kumush Faxriddin qizi	
REAL SEKTOR TARMOQLARINI KREDITLASHDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI.....	955
Savurbayev Zafar Abdumuminovich	
INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA IQTISODIY BARQARORLIK OMILLARI VA ULARNING BOSHQARUVI	960
D. G. Bazarov	
YANGI O'ZBEKISTONDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH HAMDA KOMPLEKS TIZIMLASHTIRISH	966
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
XIZMATLAR KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSIYA FAOLIYATINI SAMARALI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH: IQTISODIY TAHLIL VA ISTIQBOLLI TAVSIYALAR	971
Xudayberdiyeva Nargiza Nizomiddin qizi	
MINTAQADA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	976
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSION MAHSULOTLARNI ISHLAB CHIQRISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	981
Mirzayev Kobil Nosirjonovich	

PUL AYLANMASINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA FOYDALANISHNING IMKONIYATLARI.....	987
Gadoyev So'hrob Jumakulovich	
MARKETING VA TOVAR STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	993
Ibadullayeva Sevara Allashukurovna, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
PILLACHILIK SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA VA DAVLAT KO'MAGIGA OID METODOLOGIK YONDASHUVLAR	998
Xudoykulov Mamarasul Radjabovich	
SURXONDARYO VILOYATIDAGI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING QURILISH SOHASIDAGI ULUSHINING TREND MODELLARI ORQALI TAHLILI	1005
Mamatkulova Xurshida Nasrullayevna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES OF TEXTILE PRODUCTS MARKET SEGMENTATION	1012
Ibaydullaeva Feruza Kholjuraevna	
O'ZBEKISTONNING JINOIY FAOLIYATDAN OLINGAN DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISHGA QARSHI KURASH TIZIMIGA SUN'YI INTELLEKTNI INTEGRATSIYASI: BANK SEKTORIDA JORIY ETISHNING POTENSIALI VA TO'SIQLARINI BAHOLASH	1018
Rashidov Avazbek Raximovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	1025
Shermatov Sirojiddan Xaydarovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ КОМПОНЕНТОВ ПРОЕКТА «БЕЗОПАСНЫЙ ГОРОД»	1029
Иминов Акбаржон Одилжонович	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA BOSHQARUV SALOHİYATINI OSHIRISH	1034
Tleubergenov Raxat Shahibaevich	
THE ROLE OF ESG IN ADVANCING CORPORATE REFORMS IN UZBEKISTAN	1038
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA MARKETING ROLI ORQALI IQTISODIY SIYOSATGA TA'SIRI.....	1043
Egamberdiyev Muzaffar	
DAVLAT BUDJETI JARAYONINI OPTIMALLASHTIRISH YO'NALISHLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1046
Nosirov Islombek Xurram o'g'li	
O'ZBEKISTONDA JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG'INING PROGRESSIV STAVKASINI JORIY ETISH MEKANIZMI	1052
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich, Xujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li, Otabekov Otajon G'ayrat o'g'li, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KORXONANING MODDIY BAZASI	1060
Ozodova Shahzoda Ulug'bek qizi	
FINTECH-STARTAPLAR VA TIJORAT BANKLARI HAMKORLIGI: SINERGETIK INTEGRATSIYA VA INNOVATSION EKOTIZIM SHAKLLANISHI	1064
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINING MEHNATIGA HAQ TO'LASHDA YANGI YAGONA TARIF SETKASINI JORIY ETISH MASALALARI	1069
Oqiljonov Azizjon Olimjon o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ.....	1074
Хасилова Висола Шоохоровна	
HARD WORK, INDEBTEDNESS AND HOPE: A SOCIO-ECONOMIC LOOK OF MODERN LABOR	1078
Rakhmatullayev Sarvar Nazar o'g'li, Abdukarimova Muborak Sharaf qizi, Madrakhimova R. G.	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI VA ULARNI HISOBGA OLISH.....	1085
Muradova Minavvar Izzatullayevna	
O'ZBEKISTONDA AKT SOHASINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: SAMARADORLIKNI BAHOLASH VA RAQAMLASHTIRISHNING MUAMMOLARI	1089
Salibaev Xabibullo Negmatullaxanovich	

TIJORAT BANK KREDIT PORTFELINING SIFAT BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1094
G'aybullayev Odil Baxtiyarovich, Amanova Xurshida Inyatullaevna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA O'ZINI-O'ZI BAND QILISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI PASAYTIRISH MASALALARI.....	1099
Azimova Hulkar Egamberdiyevna	
СОКРАЩЕНИЕ БЕДНОСТИ КАК СОЦИАЛЬНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕФОРМЫ УЗБЕКИСТАНА.....	1103
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
IQTISODIY JARAYONLARNI BOSHQARISHDA OPTIMALLASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	1108
Ibragimov Nodir Nusriddinovich	
MARKETINGDAGI ISTE'MOLCHILAR MOTIVATSIYASIDA NAFLILIK NAZARIYALARIDAN FOYDALANISH.....	1113
Jalilov Jamshid G'anijonovich	
AHOLI ZICH HUDUDLARDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ANDIJON VILOYAT MISOLIDA.....	1119
Karimov Abdusamat Ismonovich, Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORINING SAVDO HAJMIGA TA'SIRINING TAHLILI.....	1125
Haydarova Mohichehra Xurram qizi	
BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AXBOROT-KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	1131
Haydarov Husanboy Ahmadjon o'g'li	
DAVLAT QARZINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: PANEL MA'LUMOTLAR TAHLILI.....	1135
Sanakulova B. R., Jamolov M.M.	
AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOT SANASIDAN KEYINGI HODISALAR AUDITI.....	1142
Muydinov Erkin Djumaldinovich	
AUTSORSING FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI.....	1148
Xamidov Anis Choriyevich	
BIOCHEMICAL CHANGES IN THE BODY DURING THE PERIOD OF FATIGUE AND REST AFTER WORK FOR ATHLETES.....	1153
Yoldasheva Roila Jumaevna, Ruyobova Shakhlo Anvar qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHGA OID XORIJIY MAMLAKATLARNING ILG'OR NAZARIYALARI VA YONDASHUVLARI.....	1159
Muradova Nazira Raximjanovna	
XORAZMDA IQTISODIY BARQARORLIK MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1165
Xudayorova Munira Omonboy qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA INNOVATSION BUXGALTERIYA HISOBINI JORIY ETISH.....	1170
Mirzayev Komiljon Abdullajonovich	
SOLIQ MA'MURCHILIGI MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SOLIQ SOLISH BAZASINI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI.....	1175
Jononmirzayeva Dilafruz Ilhom qizi	
ИЗБАВЛЕНИЕ ОТ ИНФЛЯЦИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ МЕТОДОВ И МАТЕМАТИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ В СФЕРЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	1180
Абидов А.А., Ахраров Б.С., Паязов М.М., Ахмедов А.М.	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH VA INNOVATSION BIZNES TASHABBUSLARINI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI.....	1185
Karimova Mavjuda Boxodirovna	
INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YUQORI TEXNOLOGIYALI TARMOQLARNI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH.....	1189
Raxmatova Nargizaxon A'zamxonovna	

O'ZBEKISTONDA ELEKTRON PULGA O'TISH ISTIQBOLLARI, KORRUPSIYA VA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHISHDA KUTILAYOTGAN SAMARADORLIK	1195
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KICHIK BIZNES TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI IQTISODIY XAVFSIZLIGI MASALALARI	1202
Anafiyayev Abdurashid Mamasidiqovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBINI AVTOMATLASHTIRISH	1206
Xusinov Ibragim Ismoilovich	
ЭВОЛЮЦИЯ ТОРГОВОЙ ПОЛИТИКИ ТУРЦИИ В КОНТЕКСТЕ ИНТЕГРАЦИИ В ГЛОБАЛЬНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ЦЕПОЧКИ	1210
Солиев Абдумаджид Джабборович	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTORINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGI: NAZARIYA VA AMALIYOTI.....	1215
Abdullayeva Nafisa Shavkatovna, Boymuradov Normurod Abdusodikovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA MOLIVAVIY HIMOLA XIZMATLARI KO'RSATISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	1220
G'aniyeva Nozima Alijon qizi	
ОЦЕНКА ПОТЕНЦИАЛА КЛАСТЕРИЗАЦИИ КОКОНОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ШЕЛКОВОМ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА.....	1225
Ходжиматов Равшанбек Расулжанович	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA ISH BILAN BANDLIK SHAKLLANISHINING XORIY TAJRIBASI	1231
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
TEMIR YO'L TRANSPORTI KORXONALARIDA MOLIVAVIY-IQTISODIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN KONTROLLING VOSITALARINI JORIY ETISH.....	1236
Kayumov Zafarbek Odil o'g'li	
BANK HR JARAYONLARIDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1243
D. Djabbarova	
MEHNAT BOZORIDA NORASMIY BANDLIKNI QISQARTIRISH MEXANIZMLARI	1247
Mirzakarimova Muyassarxon Muminovna	
IJTIMOY XIZMATLAR TIZIMIDA DAVLAT VA NODAVLAT SEKTORINING O'ZARO ALOQASI HAMDA XORIYIY TAJRIBA TAHLILI.....	1251
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
ПРИМЕНЕНИЕ КОНТРОЛЛИНГА В ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА	1257
Каямов Зафарбек Одил угли	
BILVOSITA SOLIQLAR HISOBINI TASHKIL ETISHDA SOLIQ NAZORATINING AHAMIYATI	1263
Djalilov Rahmonkul Hamidovich	
INVESTITSION FAOLIYATNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING SANOAT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI	1268
Yuldoshev Sobir Fayzullayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTINING TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA AHOLI DAROMADLARINING TAQSIMOT TAHLILI.....	1272
Bayxonov Baxodirjon Tursunbayevich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHNING XORIY TAJRIBASI.....	1277
Raxmatova Shaxnoza Rustamovna, Ochilova Dilnoza Ismoil qizi	
ФОРМИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОЙ ЗАНЯТОСТИ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	1283
Б.С. Разакова	
ZAMONAVIY TURISTIK KLASSTERLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1289
Azim Pulatov	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR BANDLIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI VA DAVLAT SIYOSATINING SAMARADORLIGI	1296
Qodirov Baxodirjon Shuhratovich	

YASHIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARINING ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING AHAMIYATI	1302
Ergashev Sanjarbek Sobirjon o'g'li	
ONLAYN TA'LIM PLATFORMALARI INTERAKTIV CHATBOTLARI SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASH	1306
Zaripova Mukaddas Djumayozovna, Yusupova Asila Xidirqul qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHNING TAKOMILLASHTIRILGAN USLUBIYOTI	1313
Abdullayeva Sevaraxon Xasanovna	
ZARAFSHON MINTAQASI HUDUDLARIDA IQTISODIY MUTANOSIBLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENSIYALARI	1320
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI TURMUSH DARAJASINI YAXSHILASHNI MOLIVAVIY MANBALARI	1327
Mansurov Mansur Alisherovich, Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MONETAR SIYOSATNING TRANSMISSIYA MEXANIZMLARI SAMARADORLIGI	1330
Boltayeva Nilufar Shavkat qizi	
HUDUDIIY TURIZM RIVOJLANISHIDA BARQAROR BOSHQARUV STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	1336
Barakayev Elbekjon Abdulla o'g'li	
O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMINI JORIY ETISH	1343
Yuldashev Kodirjon Mamadjanovich	
ILG'OR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOSHQARUV XODIMLARI QOBILIYATLARIDAN FOYDALANISH ORQALI KORXONA SALOHİYATINI YUKSALTIRISH YO'LLARI	1348
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li	
INTEGRATSIYALASHGAN XARAJATLAR TAHLILI: ISHLAB CHIQUARISH VA LOGISTIKA XARAJATLARINING MAHSULOT TANNARXIGA TA'SIRI	1353
Zokirjonov Asadbek Otabek o'g'li, Xashimova Zuhraxon Kahramonovna	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINING ASOSIY YO'NALISHLARI VA ULARNI EKONOMETRIK MODELAR YORDAMIDA BAHOLASH	1358
Raxmatullayev Doston Asad o'g'li	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA BOLALAR TA'MINOTIGA OTA-ONALAR TOMONIDAN HAQ TO'LASH VA UNDA FOYDALANISH TARTIBINING BUXGALTERIYA HISOBI	1361
Ro'ziboyev Oybek Baxromovich	
KICHIK BIZNESNING HUDUDIIY ISH BILAN BANDLIKKA TA'SIRI	1367
Qulmatov Alimjan Abdulloyevich	
INDUSTRIYA 4.0 SHAROITIDA KASBLAR TARKIBI TUZILMASI VA KOMPETENSIYALAR TRANSFORMATSIYASI	1371
Mirzakarimova Muyassarxon Muminovna	
RAQAMLI IDENTIFIKATSIYA (E-ID) TIZIMINING G'AZNACHILIK OPERATSIYALARIDA QO'LLANISH ISTIQBOLLARI	1375
Raximov Shaxzod Maxsudjanovich	
IQTISODIYOTNI RAQAMLI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARINING INVESTITION FAOLIYATINI STRATEGIK RIVOJLANTIRISH	1380
Kasimova Nozima Omilovna	
METHODOLOGY FOR ASSESSING THE EFFECTIVE PERFORMANCE OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF INDUSTRY 4.0	1384
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna	
TEACHING PROGRAMMING COLLABORATIVELY THROUGH GOOGLE COLAB AND GITHUB INTEGRATION	1388
Saidova Difuza Ergashovna	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	1392
Djumayev Zayniddin Axmedovich	

ЦИФРОВАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА: КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА И КЛЮЧЕВЫЕ ОРИЕНТИРЫ	1397
Киличева Феруза Бешимовна	
ТРАНСФОРМАЦИЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ НОРМ О СОБСТВЕННОСТИ И ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СВОБОДЕ В УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА	1401
Абдуллаева Мавлюда Садыковна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI INNOVATSION IQTISODIYOTDA QO'LLAB-QUVVATLASH STRATEGIYALARI.....	1407
Mirzaaxmedov Nodirbek Shavkatovich	
KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI TAHLIL QILISH VA MARKETING STRATEGIYASINI TANLASH	1414
Yoqubjonova Dildora Timur qizi	
TURISTIK XIZMATLAR BOZORINING XUSUSIYATLARI VA BRENDLASH IMKONIYATLARI	1420
Yusupova Moxinur Farxod qizi	
TA'LIM TASHKILOTLARIDA MOLIVAVIY AKTIVLARNI BOSHQARISH.....	1428
Meliboyev Ibroxim Mavlon o'g'li	
SOLIQ NAZORATINI TASHKIL ETISHDA XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTONGA TATBIQ ETISH IMKONIYATLARI.....	1432
Kodirov Aqliddin Hakim o'g'li	
AVTOMOBIL SAVDOSIDA ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARINING QO'LLANILISHI	1437
Adamboyev Abror Akrom o'g'li, Akramov T.A.	
CHARM-POYABZAL KORXONALARIDA RESURSLARDAN MUQOBIL FOYDALANISH SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINI PROGNOZLASH	1443
Otaniyozov Orifjon Otaxonovich	
BANK KAPITALI YETARLILIGI VA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	1449
Abdusalomov Olimjon Eshmirzayevich	
SIRKULYAR IQTISODIYOTDA RESURS TANQISLIGINING OLDINI OLIH MASALALARI	1454
Ismoilova Gulchiroy Tolliboy qizi	
THE IMPACT OF DIGITAL PAYMENT SYSTEMS DEVELOPMENT ON THE BANKING SECTOR: A COMPARATIVE ANALYSIS OF CENTRAL ASIAN COUNTRIES	1459
Aziza Farmonovna Ergasheva, Rustam Olimjonovich Oltinov	
ICHKI AUDIT VA UNING KORXONA NAZORAT TIZIMIDAGI O'RNI: MUAMMO VA YECHIMLAR.....	1472
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RISK TURLARI VA KELIB CHIQISH OMILLARI	1477
Xamrokulov Sindor Qahramonovich	
O'ZBEKISTONDA TURISTLARGA OVQATLANISH XIZMATLARINI KO'RSATISHNI RIVOJLANTIRISHNING BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1483
Maxmadiyeva Charos Xayrullayevna	
TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING SAMARALI YO'LLARI.....	1487
Adilov Mirkomil Miralimovich	

TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING SAMARALI YO'LLARI

Adilov Mirkomil Miralimovich

PhD, dotsent, O'zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi direktor o'rinbosari.

Annotatsiya. Maqolada tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish masalalari tahlil qilinib, ularning kapital bazasini mustahkamlash, likvidlikni samarali boshqarish, muammoli kreditlar ulushini kamaytirish, risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali moliyaviy samaradorlikni oshirish yo'llari yoritiladi. Shuningdek, xalqaro reyting agentliklari (Moody's, S&P, Fitch, RAM Ratings, Dagong Global) baholarining tijorat banklari faoliyatiga ta'siri o'rganiladi. Tadqiqotda "O'zmilliybank" misolida milliy banklarning moliyaviy barqarorligini kuchaytirish strategiyalari, xususan kapitalni oshirish, kredit portfelini diversifikatsiya qilish, korporativ boshqaruvni takomillashtirish va xalqaro moliyaviy standartlarga moslashtirish choralari tahlil etiladi. Mazkur tadqiqot tijorat banklarining milliy va xalqaro moliya bozorlaridagi raqobatbardoshligini oshirish, moliyaviy xavfsizlikni ta'minlash hamda uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga hissa qo'shish nuqtai nazaridan dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, moliyaviy barqarorlik, kapital bazasi, likvidlik, muammoli kreditlar, risklarni boshqarish, innovatsion texnologiyalar, xalqaro reyting agentliklari, moliyaviy boshqaruv.

Abstract. The article examines the key issues of enhancing the financial stability of commercial banks by analyzing approaches to strengthening the capital base, improving liquidity management, reducing the share of non-performing loans, developing risk management systems, and implementing innovative technologies to increase financial efficiency. Special attention is given to the influence of international rating agencies (Moody's, S&P, Fitch, RAM Ratings, Dagong Global) on commercial bank operations. Using the example of "Uzmilliybank," the research explores strategies for strengthening the financial stability of national banks, particularly capital enhancement, credit portfolio diversification, improved corporate governance, and adaptation to international financial standards. The findings are significant for enhancing the competitiveness of commercial banks in national and global financial markets, ensuring financial security, and supporting sustainable economic growth.

Key words: commercial banks, financial stability, capital base, liquidity, non-performing loans, risk management, innovative technologies, international rating agencies, financial management.

Аннотация. В статье анализируются вопросы повышения финансовой устойчивости коммерческих банков, в том числе укрепление капитальной базы, эффективное управление ликвидностью, снижение доли проблемных кредитов, совершенствование системы управления рисками и внедрение инновационных технологий, направленных на повышение финансовой результативности. Также рассматривается влияние международных рейтинговых агентств (Moody's, S&P, Fitch, RAM Ratings, Dagong Global) на деятельность коммерческих банков. На примере «Узмиллийбанк» исследуются стратегии укрепления финансовой устойчивости национальных банков, включая увеличение капитала, диверсификацию кредитного портфеля, совершенствование корпоративного управления и адаптацию к международным финансовым стандартам. Проведенное исследование имеет важное значение для повышения конкурентоспособности коммерческих банков на национальных и международных финансовых рынках, обеспечения финансовой безопасности и содействия устойчивому экономическому росту.

Ключевые слова: коммерческие банки, финансовая устойчивость, капитальная база, ликвидность, проблемные кредиты, управление рисками, инновационные технологии, международные рейтинговые агентства, финансовое управление.

KIRISH

Tijorat banklari har bir mamlakat iqtisodiy tizimining muhim tayanchi va moliyaviy mexanizmining asosiy bo'g'ini hisoblanadi. Ular aholining jamg'armalarini to'plash, ushbu moliyaviy resurslarni xo'jalik yurituvchi subyektlar hamda keng ko'lamli infratuzilma va investitsiya loyihalariga samarali yo'naltirish orqali mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida beqiyos ahamiyat kasb etadi. Banklar nafaqat moliyaviy vositachilik vazifasini bajaradi, balki iqtisodiy o'sish uchun zarur bo'lgan moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda ham strategik rol o'ynaydi. Xususan, global moliya bozorlaridagi o'zgaruvchanlik, iqtisodiy xavflarning kuchayishi, raqobatning ortishi hamda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi tijorat banklari faoliyatiga kompleks ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bois tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash va mustahkamlash bugungi kunda nafaqat banklar sektorida, balki mamlakatning umumiy moliyaviy xavfsizligi va barqaror iqtisodiy rivojlanishi uchun ustuvor vazifalardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish ko'plab omillarga bog'liq bo'lib, ular orasida kapital bazasining yetariligi, aktivlar sifatini yaxshilash, kredit risklarini diversifikatsiya qilish, likvidlikni samarali ta'minlash va boshqaruv tizimining raqobatbardoshligini oshirish alohida ahamiyatga ega. Moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish, risklarni oldindan baholash va minimallashtirish mexanizmlarini amaliyotga joriy etish, shuningdek, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanish banklarning raqobatbardoshlik darajasini sezilarli ravishda oshirib, xizmatlar sifatini yaxshilaydi. Raqamli transformatsiya jarayonlari tezkor boshqaruv qarorlarini qabul qilish, mijozlarga qulay xizmat ko'rsatish hamda yangi moliyaviy mahsulot va xizmatlarni shakllantirish imkonini yaratmoqda. Shu bilan birga, banklarni tartibga soluvchi davlat organlarining me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirishga qaratilgan faoliyati moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Moliyaviy monitoring va nazorat mexanizmlarini kuchaytirish, bank tizimining shaffofligini oshirish va xalqaro standartlar asosida faoliyat yuritish imkoniyatlari tijorat banklarining mustahkamligini yanada oshiradi.

Mamlakatimizda tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirishga qaratilgan amaliy va nazariy strategiyalar izchil o'rganilmoqda. Xususan, kapital yetariligi oshirish, kredit portfeli sifatini optimallashtirish va diversifikatsiya qilish, likvidlikni barqaror ta'minlash, risklarni boshqarishning zamonaviy tizimlarini joriy etish, shuningdek, innovatsion texnologiyalarni keng tatbiq etish bank tizimining samaradorligini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Global iqtisodiyotdagi o'zgarishlarning bank tizimiga ta'siri, davlat tomonidan moliyaviy barqarorlikni qo'llab-quvvatlash siyosati va moliyaviy regulatsiya mexanizmlarining takomillashuvi banklarning rivojlanish tendensiyalarini belgilab bermoqda. Fintech texnologiyalari va raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Ushbu mavzuning o'rganilishi nafaqat tijorat banklari faoliyatining samaradorligini oshirish, ularning moliyaviy salomatligini mustahkamlash, balki milliy moliyaviy tizimning barqarorligini ta'minlash, iqtisodiy xavflarni kamaytirish hamda uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga erishish nuqtai nazaridan dolzarb ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash masalasi respublika iqtisodchi olimlarining ilmiy izlanishlarida keng yoritilgan. Xususan, milliy bank tizimida moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash, kredit siyosati va kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha bir qator olimlar — O.K. Iminov, Sh. Abdullayeva, Z.S. Umarova, K.A. Muxamedjanov, D.A. Saidov, D.X. Pulatov, U.O'. Azizov, B.T. Berdiyarov, B.A. Abdug'aniyev, U.A. Tuxtabayev, I.Y. Qulliyev, N.E. Jiyanova, X.A. Tuxsanov, D.J. Suyunova, I.M. Saypidinov va N.R. Kuziyeva tomonidan ilmiy izlanishlar olib borilgan. Mazkur tadqiqotlarda tijorat banklarining kapital bazasini mustahkamlash, kredit portfeli sifatini yaxshilash, risklarni boshqarish strategiyalarini takomillashtirish hamda moliyaviy barqarorlikni ta'minlovchi omillarni aniqlash bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va yondashuvlar ilgari surilgan.

Shuningdek, olimlarning ilmiy ishlarida banklar faoliyatida zamonaviy moliyaviy texnologiyalarni tatbiq etish, aktiv va passiv operatsiyalarni diversifikatsiya qilish, moliyaviy monitoringni kuchaytirish, xalqaro standartlar (IAS, Basel III) talablari asosida risklarni kamaytirish va bank tizimida shaffoflikni ta'minlashning ahamiyati alohida ta'kidlangan. Milliy iqtisodiy sharoitdan kelib chiqqan holda, tijorat banklarining moliyaviy barqarorligi bo'yicha ishlab chiqilgan metodik yondashuvlar mamlakat bank tizimini modernizatsiya qilish hamda uning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini bank tizimi barqarorligi, kapital yetariligi, likvidlikni boshqarish va kredit risklarini tahlil qilishga oid iqtisodiy-nazariy yondashuvlar tashkil etadi. Ushbu ilmiy tadqiqotda tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash omillari tizimli tahlil qilinib, xalqaro reyting agentliklari baholarining banklar

faoliyatiga ta'sirini o'rganish uchun analitik, taqqoslama, statistik va modellash usullari qo'llanildi. Tadqiqotda "O'zmilliybank" misolida xalqaro reytinglar orqali moliyaviy barqarorlikni diagnostika qilish va baholash mezonlari shakllantirildi, reyting baholari bilan bankning kapital, risk va kredit sifat ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik aniqlanadi.

Tadqiqot davomida Moody's, Standard & Poor's (S&P), Fitch Ratings, RAM Ratings va Dagong Global kabi reyting agentliklari metodologiyalari asosida baholash mexanizmlari o'rganildi, ular orqali bankning moliyaviy salohiyati, risklarni qoplash qobiliyati, kredit portfeli sifati, likvidlik va boshqaruv samaradorligi tahlil qilindi. Shuningdek, tijorat banklarining moliyaviy ko'rsatkichlarini baholashda Basel III talablariga asoslangan kapital yetarliligi koeffitsientlari, NPL darajasini hisoblash usullari, likvidlik indeksleri va risklarni diversifikatsiya qilish modellari qo'llandi.

Tadqiqotda amaliy natijalar olish maqsadida milliy bank tizimi bo'yicha statistik ma'lumotlar, bank hisobotlari, xalqaro reyting agentliklari tahlillari hamda normativ-huquqiy hujjatlardan foydalanildi. Shuningdek, bank barqarorligini ta'minlash strategiyalarini belgilashda ekspert baholash yondashuvi qo'llanilib, bank boshqaruvi, korporativ nazorat hamda innovatsion moliyaviy texnologiyalarni joriy etish samaradorligi baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish masalasi zamonaviy moliya tizimining eng dolzarb, murakkab va keng qamrovli yo'nalishlaridan biri hisoblanib, nafaqat xalqaro moliyaviy hamjamiyat, balki milliy iqtisodiyotlar uchun ham ustuvor ahamiyat kasb etadi. Bu jarayon banklar faoliyatini samarali tashkil etish, moliyaviy risklarni puxta boshqarish, kapitalni oqilona taqsimlash va barqaror moliyaviy muhit yaratishni talab etadi. Shu jihatdan, tijorat banklari xalqaro miqyosda ishonchli va barqaror moliyaviy institut sifatida tan olinishiga xizmat qiluvchi mexanizmlarni shakllantirish nihoyatda muhimdir.

Moliyaviy barqarorlikni baholash va banklarning raqobatbardoshligini kuchaytirish maqsadida xalqaro moliya bozorlarida keng tan olingan reyting agentliklari faoliyat yuritadi. Ushbu agentliklar tijorat banklarining moliyaviy holati, kredit salohiyati, kapital yetarliligi, likvidlik darajasi, operatsion samaradorlik, risklarni boshqarish tizimi hamda korporativ boshqaruv sifati kabi muhim ko'rsatkichlarni chuqur tahlil etadi. Shundan kelib chiqqan holda ular tegishli reytinglarni shakllantirib, banklarning bozor ishonchiligi, investorlar uchun jozibadorlik darajasi va xalqaro moliyaviy munosabatlarda ishtirok imkoniyatlariga bevosita ta'sir ko'rsatadi (1-jadval).

1-jadval. Xalqaro reytinglarda yetakchi banklarning o'rne

№	Reyting agentligi	Dunyo bo'yicha yetakchi banklar
1	Moody's	JPMorgan Chase, Bank of America, Citibank
2	Standard & Poor's (S&P)	HSBC, Wells Fargo, Barclays
3	Fitch Ratings	Deutsche Bank, UBS, BNP Paribas
4	Bloomberg	Goldman Sachs, Morgan Stanley, Credit Suisse
5	Thomson Reuters	Banco Santander, Société Générale, ING

Xalqaro moliyaviy bozorda eng nufuzli va obro'li deb e'tirof etiladigan reyting agentliklari qatoriga Moody's Investors Service, Standard & Poor's Global Ratings (S&P), Fitch Ratings, Bloomberg hamda Thomson Reuters kabi yirik moliyaviy tahlil va axborot tashkilotlari kiradi. Ushbu agentliklar tijorat banklarining moliyaviy holatini baholashda an'anaviy hamda zamonaviy metodologiyalarni qo'llagan holda, ularning kapital bazasi mustahkamligi, kredit va bozor risklarini qoplash salohiyati, likvidlik ko'rsatkichlari, aktivlar sifati, boshqaruv tizimining samaradorligi, shuningdek, iqtisodiy va siyosiy muhitdagi o'zgaruvchan sharoitlarda barqarorlik darajasini chuqur tahlil qiladi. Masalan, dunyoning yetakchi moliyaviy markazlarida faoliyat yurituvchi JPMorgan Chase, Bank of America va Citibank kabi moliyaviy gigantlar Moody's tomonidan yuqori reytinglar bilan baholangan bo'lib, bu ularning moliyaviy jihatdan barqaror, risklarni samarali boshqaruvchi hamda global bozor sharoitlariga moslashuvchan institutlar ekanini ko'rsatadi. Shuningdek, Standard & Poor's reyting agentligi tomonidan baholangan HSBC, Wells Fargo, Barclays banklari keng geografik qamrovga ega bo'lgan diversifikatsiyalangan kredit portfeli va ilg'or boshqaruv tizimi tufayli yuqori reytinglarga ega. Fitch Ratings esa Deutsche Bank, UBS, BNP Paribas kabi yirik banklarning moliyaviy barqarorligini yuqori baholaydi va ularning risklarni boshqarish hamda tahlil qilishdagi yirik tajribasiga e'tibor qaratadi. Shu bilan birga, Bloomberg va Thomson Reuters moliyaviy axborotlarni tahlil qilish va bozor monitoringini yuritishga ixtisoslashgan bo'lib, ular

Goldman Sachs, Morgan Stanley, Credit Suisse, Banco Santander, Société Générale va ING kabi banklarning bozor pozitsiyasini baholab, investorlarga muhim axborotlarni taqdim etadi.

Shuni ta'kidlash zarurki, xalqaro reyting agentliklari tomonidan berilgan moliyaviy baholar tijorat banklarining nafaqat global moliya bozorida mavqeini, balki ularning ichki moliyaviy boshqaruv tizimi qanchalik samarali tashkil etilganini ham aks ettiradi. Ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda faoliyat yurituvchi tijorat banklari uchun ushbu reytinglar moliyaviy barqarorlikni oshirish, investorlar e'tiborini jalb qilish, xalqaro moliyaviy hamkorlikni kengaytirish va bozordagi raqobatbardoshlikni mustahkamlashda asosiy ko'rsatkich sifatida xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston bank tizimining yetakchi vakili sifatida "O'zmilliybank"ning xalqaro reyting agentliklari tomonidan beriladigan baholari bankning moliyaviy salohiyati va barqarorligini belgilashda muhim mezonlardan biri hisoblanadi.

Moody's tomonidan "O'zmilliybank"ga berilgan B2 darajasi bankning mintaqaviy iqtisodiy muhitda barqaror faoliyat yuritayotganini, shuningdek, risklarni boshqarish va moliyaviy majburiyatlarni bajarish qobiliyati yetarli darajada ekanligini ko'rsatadi. Mazkur reyting bank uchun xalqaro moliyaviy bozorlarda hamkorlikni yanada kengaytirish, investorlar bilan aloqalarni mustahkamlash va moliyaviy barqarorlikni yanada kuchaytirishga xizmat qiluvchi istiqbolli imkoniyatlarni ochib beradi (2-jadval).

2-jadval. Xalqaro reytinglarda "O'zmilliybank"ning baholanishi

№	Reyting agentligi	"O'zmilliybank" reytingi	"O'zmilliybank"ning o'rni / pozitsiyasi
1	Moody's	B2	Mintaqadagi rivojlanayotgan banklar ichida barqaror o'rta daraja
2	Standard & Poor's (S&P)	B+	O'zbekiston banklari orasida yuqori o'rin, xalqaro maydonda barqaror o'rta ko'rsatkich
3	Fitch Ratings	B	Mintaqaviy banklar ichida barqaror o'rta daraja
4	RAM Ratings (Malayziya)	BB3	Rivojlanayotgan bozor banklari orasida barqaror o'rta pozitsiya
5	Dagong Global (Xitoy)	B	Mintaqaviy miqyosda barqaror o'rta reyting darajasi

Standard & Poor's reyting agentligi tomonidan "O'zmilliybank"ga berilgan B+ reytingi bankning O'zbekiston milliy banklari orasida yetakchi mavqega ega ekanini, global moliya bozorida esa o'rta darajadagi barqarorlikni namoyish etishini bildiradi. Mazkur reyting bankning xalqaro moliya bozori talablariga moslashuvchanligini, shu bilan birga, yanada yuqori reytinglarga erishish uchun risklarni yanada kamaytirish, boshqaruv tizimini kuchaytirish hamda moliyaviy ko'rsatkichlarni muntazam ravishda takomillashtirish zarurligini anglatadi.

Fitch Ratings agentligi tomonidan berilgan B darajasi "O'zmilliybank"ning mintaqaviy banklar orasida barqaror o'rta pozitsiyani egallayotganligini tasdiqlaydi. Bu reyting bank faoliyatini yanada rivojlantirish, kapital bazasini mustahkamlash, kredit portfeli sifatini yaxshilash va risklarni boshqarish mexanizmlarining samaradorligini oshirish bo'yicha istiqbolli yo'nalishlarni belgilashga xizmat qiladi.

Shuningdek, Malayziyadagi RAM Ratings agentligi tomonidan berilgan BB3 reytingi "O'zmilliybank"ni rivojlanayotgan bozor banklari orasida barqaror o'rta pozitsiyada ekanligini bildiradi. Bu baho bank uchun xalqaro standartlarga muvofiqlikni yanada kuchaytirish, raqobatbardoshlikni oshirish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash bo'yicha qo'shimcha imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatadi.

Xitoyning Dagong Global reyting agentligi tomonidan berilgan B darajasi ham bankning mintaqaviy miqyosda o'rta darajadagi barqaror reytingga ega ekanini e'tirof etadi. Mazkur reyting bank faoliyatini yanada takomillashtirish, innovatsion boshqaruv yondashuvlarini kengaytirish va raqobatbardosh choralarni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi. Umuman olganda, xalqaro reyting agentliklari tomonidan berilgan baholar "O'zmilliybank" uchun moliyaviy salohiyatni oshirish, investorlar e'tiborini jalb qilish, xalqaro moliya maydonida o'z pozitsiyasini yanada mustahkamlash imkoniyatlarini ochib beradi.

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish yo'nalishlari xalqaro reyting baholari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularning har biri bankning uzoq muddatli barqaror rivojlanishi, moliyaviy xavfsizligi va jahon moliya bozorida muvaffaqiyatli ishtirokini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu sababli, "O'zmilliybank" kabi yetakchi milliy banklar uchun reytinglarni yaxshilash va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash uzluksiz, kompleks va innovatsion yondashuvlarni talab qiladigan ustuvor vazifadir. Bunda moliyaviy boshqaruv, risklarni nazorat qilish, strategik rivojlanish, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish hamda xalqaro hamkorlik yo'nalishlarida kompleks chora-tadbirlarni keng qamrovda amalga oshirish muhim ahamiyatga ega. Natijada, tijorat banklarining

moliyaviy barqarorligi mustahkamlanib, ular nafaqat milliy iqtisodiyotda, balki mintaqaviy va global moliyaviy tizimda ham ishonchli institutsiya sifatida o'z mavqeini mustahkamlash imkoniga ega bo'ladilar.

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish bo'yicha asosiy strategik yo'nalishlar zamonaviy bank tizimi sharoitida banklar faoliyatining samaradorligini, ishonchililigini va uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi. Avvalo, banklarning kapital bazasini mustahkamlash dolzarb ahamiyatga ega. Kapital — bankning moliyaviy barqarorligi tayanchi bo'lib, u moliyaviy zarbalarga bardosh bera olish imkoniyatini ta'minlaydi. Xalqaro amaliyotda, ayniqsa Basel III talablariga muvofiq ravishda kapitalni yetarli darajada shakllantirish banklarning risklarni samarali qoplash qobiliyatini oshiradi. Shuningdek, banklarda likvidlikni to'g'ri boshqarish muhim ahamiyat kasb etadi. Likvid aktivlarga ega bo'lgan bank moliyaviy majburiyatlarni o'z vaqtida bajaradi, pul oqimlarini aniq prognozlaydi va qisqa muddatli barqarorlikni ta'minlaydi.

Muammoli kreditlar (NPL) darajasini kamaytirish ham moliyaviy barqarorlikning muhim omillaridan biri sanaladi. Kredit portfeli sifatini yaxshilash, qarz oluvchilarning to'lov qobiliyatini chuqur tahlil qilish, qaytmayotgan kreditlarga nisbatan oldindan choralar ko'rish hamda zaxiralarni o'z vaqtida shakllantirish bankning riskga chidamliligini oshiradi va daromad barqarorligini ta'minlaydi. Shuningdek, zamonaviy sharoitda integratsiyalashgan risk-menejment tizimini joriy etish zarur bo'lib, bunda kredit, bozor, likvidlik, operatsion hamda huquqiy risklarni kompleks boshqarish talab etiladi.

Innovatsion texnologiyalarni bank amaliyotiga keng tatbiq etish operatsion xarajatlarni qisqartiradi, xizmat ko'rsatish sifati va tezligini oshiradi. Sun'iy intellekt asosida kredit tahlili, mobil ilovalar, onlayn banking, fintech platformalari bankning raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish ham moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Boshqaruv organlarining shaffof faoliyati, hisobdorlik tamoyillariga asoslangan boshqaruv, ichki nazorat va audit tizimlarining kuchliligi investorlar ishonchini oshiradi va bankning xalqaro reytinglariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda daromad manbalarini diversifikatsiyalash ham zarur. Kreditlardan tashqari xizmat ko'rsatish haqlari, investitsion operatsiyalar va xalqaro moliyaviy xizmatlar orqali daromadlarni kengaytirish bankning moliyaviy salohiyatini oshiradi va barqarorlikni ta'minlaydi (3-jadval).

3-jadval. Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari

№	Yo'nalish	Tavsif
1	Kapital bazasini mustahkamlash	Moliyaviy zarbalarga bardoshlilikni oshiradi, Basel III talablariga moslashish orqali risklarni qoplash salohiyatini kuchaytiradi.
2	Likvidlikni boshqarish	Kutilmagan to'lov majburiyatlarini o'z vaqtida bajarish, pul oqimlarini tahlil qilish va samarali boshqarish orqali qisqa muddatli barqarorlikni ta'minlaydi.
3	Muammoli kreditlarni (NPL) kamaytirish	Kredit portfeli sifatini yaxshilash, qarz oluvchilarning to'lov qobiliyatini chuqur tahlil qilish va zaxiralarni o'z vaqtida shakllantirish orqali riskni minimallashtiradi.
4	Risklarni kompleks boshqarish	Kredit, bozor, operatsion va huquqiy risklarni aniqlash hamda integratsiyalashgan tizim asosida ularni kamaytirish choralari belgilaydi.
5	Innovatsion texnologiyalarni joriy etish	Fintech va raqamli texnologiyalar orqali jarayonlarni avtomatlashtirish, operatsion xarajatlarni qisqartirish va xizmat ko'rsatish sifati oshirishga xizmat qiladi.
6	Korporativ boshqaruvni kuchaytirish	Ochiqlik, hisobdorlik, ichki nazorat tizimi va strategik boshqaruvni takomillashtirish orqali investorlar va mijozlar ishonchini oshiradi.
7	Xalqaro reytinglarni yaxshilash	Moody's, S&P, Fitch kabi reyting agentliklarida yuqori baholarga erishish orqali bankning obro'si va investorlar ishonchi oshadi.
8	Diversifikatsiya siyosati	Daromad manbalarini kengaytirish, kredit portfelini sektorlar va mintaqalar bo'yicha diversifikatsiya qilish barqarorlikni ta'minlaydi.
9	Regulyator talablariga rioya qilish	Markaziy bank me'yorlariga mos faoliyat yuritish, huquqiy talablarni bajarish va moliyaviy intizomni mustahkamlash orqali sanksiya risklarini oldini oladi.

Kredit portfelini tarmoqlar va mintaqalar kesimida diversifikatsiya qilish banklar uchun bir yoqlama risklarni kamaytirish va kredit xavfini muvozanatlash imkonini beradi. Bu jarayon bankning risklarga chidamliligini oshirib, kredit portfelining sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shuningdek, regulyator talablariga qat'iy amal qilish, Markaziy bankning ko'rsatmalariga izchil rioya etish hamda moliyaviy hisobotlarning aniqligi va shaffofligini ta'minlash bank tizimida qonuniylik, intizom va boshqaruv madaniyatini kuchaytiradi. Natijada, bank faoliyatining umumiy barqarorligi va ishonchligi mustahkamlanadi.

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini oshirish masalasi nafaqat banklar faoliyatining samaradorligi va xavfsizligini ta'minlashda, balki umuman mamlakat iqtisodiyotining ishonchligi, iqtisodiy o'sish sur'atlarini qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, global moliyaviy bozorlardagi tezkor o'zgarishlar, iqtisodiy noaniqliklar va moliyaviy risklarning ortib borishi sharoitida banklar uchun barqarorlikni saqlash va oshirish strategik vazifa sifatida namoyon bo'lmoqda. "O'zmilliybank" misolida olib borilgan tahlillar bankning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va xalqaro moliya bozorlarida raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli, tizimli va innovatsion chora-tadbirlarni amalga oshirish zarurligini ko'rsatadi. Bu jarayon kapitalni oshirish, muammoli aktivlarni kamaytirish va likvidlikni yaxshilash bilangina cheklanmay, balki boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, risklarni boshqarish metodologiyasini takomillashtirish va raqamli moliyaviy innovatsiyalarni joriy etishni ham talab qiladi. Shu tariqa, bank o'z ichki moliyaviy salohiyatini mustahkamlab, xalqaro investorlarga nisbatan jozibadorligini oshiradi va global moliyaviy maydonda raqobatbardosh o'rinni egallash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Moliyaviy barqarorlikni oshirish jarayonida "O'zmilliybank"ning xalqaro reyting agentliklari tomonidan baholanishi uning moliyaviy holati qaysi sohalarida takomillashtirishni talab etishini belgilashga yordam beradi. Masalan, Moody's tomonidan berilgan B2 reytingi bankning rivojlanayotgan mintaqaviy bozorlar doirasida barqaror o'rta darajaga ega ekanini ko'rsatadi va moliyaviy salohiyatni yanada kuchaytirish uchun keng imkoniyatlarga ega ekanligini bildiradi. Standard & Poor's (S&P) tomonidan berilgan B+ bahosi bankning milliy banklar orasida yetakchi o'rinni egallashini tasdiqlaydi, shu bilan birga, xalqaro bozorda yanada yuqori raqobatbardoshlikka erishish zaruratini anglatadi. Fitch Ratings hamda RAM Ratings tomonidan berilgan reytinglar "O'zmilliybank"ning moliyaviy barqarorlikni oshirishda sezilarli salohiyatga ega ekanini va yuqori standartlarga mos kelish bo'yicha strategik tadbirlarni amalga oshirish muhimligini ta'kidlaydi. Demak, reytinglar bank uchun nafaqat baholash vositasi, balki kelgusidagi rivojlanish strategiyasini shakllantirishda yo'naltiruvchi manba vazifasini bajaradi.

Moliyaviy barqarorlikni oshirishda "O'zmilliybank" uchun asosiy ustuvor yo'nalish — kapital bazasini sezilarli darajada kuchaytirishdir. Kuchli kapital bankni ichki va tashqi moliyaviy shoklardan himoya qiladi, kredit risklarini qoplaydi va operatsion barqarorlikni ta'minlaydi. Shuningdek, kredit portfelidagi muammoli aktivlarni kamaytirish, ularni erta aniqlash va oldini olish bo'yicha qat'iy choralarni qo'llash bankning risk darajasini pasaytiradi va umumiy moliyaviy barqarorlikni oshiradi. Ichki boshqaruv tizimini takomillashtirish, korporativ boshqaruvni xalqaro standartlarga moslashtirish, hisobdorlik va shaffoflikni kuchaytirish, innovatsion moliyaviy texnologiyalarni joriy etish esa operatsion samaradorlikni oshiradi, mijozlarga xizmat sifatini yaxshilaydi va yangi investorlar uchun jozibadorlikni kuchaytiradi. Xalqaro moliya bozorida mustahkam mavqega ega bo'lish uchun bank moliyaviy mahsulotlar va xizmatlarni diversifikatsiya qilish, global moliyaviy innovatsiyalarni faol qo'llash va xalqaro standartlarga uzluksiz moslashishga e'tibor qaratishi zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tijorat banklarining, jumladan "O'zmilliybank"ning moliyaviy barqarorligini oshirish keng qamrovli, tizimli va uzluksiz jarayon bo'lib, u bank faoliyatining barcha yo'nalishlarini qamrab olishi zarur. Bu jarayon faqat moliyaviy ko'rsatkichlarni yaxshilash bilan cheklanmay, balki boshqaruv tizimini takomillashtirish, risklarni ilmiy asosda boshqarish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish hamda xalqaro moliyaviy hamkorlikni rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi. Buning natijasida tijorat banklari moliyaviy salohiyatini mustahkamlab, xalqaro moliya bozorlarida raqobatbardosh va ishonchli institut sifatida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi mumkin. Mazkur omillar esa mamlakat iqtisodiyotining barqarorligi, moliyaviy xavfsizligi va iqtisodiy rivojlanishining muhim tayanchi sifatida namoyon bo'ladi.

Shuning uchun "O'zmilliybank" va boshqa tijorat banklari uchun moliyaviy barqarorlikni oshirishga qaratilgan strategik yo'nalishlar va chora-tadbirlarni muntazam ravishda ishlab chiqish va samarali amalga oshirish muhim ahamiyatga ega. Bunday yondashuv nafaqat alohida bank faoliyatini mustahkamlashga, balki butun milliy moliya tizimining barqarorligini oshirishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, bu jarayon O'zbekistonning global moliyaviy bozorlar bilan integratsiyasini yanada kuchaytiradi va xalqaro miqyosda moliyaviy ishonchlik darajasini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Iminov O.K. Bozor iqtisodiyoti sharoitida kredit tizimi va uni takomillashtirish masalalari. Doktorlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2001-yil.
2. Abdullayeva Sh.Z. Bank risklari sharoitida tijorat banklarining kredit portfelini diversifikatsiyalash. Doktorlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2000-yil.
3. Umarova Z.S. O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari kredit emissiyasini tartibga solishni takomillashtirish. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2011-yil.
4. Muxamedjanov K.A. Puti sovershenstvovaniya upravleniya kreditnym portfelem i kreditnymi riskami kommercheskogo banka. Dissertatsiya na soiskaniye kand. ekon. nauk. – Toshkent, 2010-yil.
5. Saidov D.A. Tijorat banklarining qisqa muddatli kreditlash amaliyoti va uni takomillashtirish yo'llari. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2008-yil.
6. Pulatov D.X. Modernizatsiya kreditnoy politiki v usloviyax reformirovaniya bankovskoy sistemi Respubliki Uzbekistan. Dissertatsiya kand. ekon. nauk. – Toshkent, 2008-yil.
7. Azizov U.O'. Tijorat banklari tomonidan kichik va o'rta biznesni moliyalashtirishni takomillashtirish masalalari. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2004-yil.
8. Berdiyarov B.T. Tijorat banklari aktiv operatsiyalarining daromadliligi. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2002-yil.
9. Abdug'aniyev B.A. Moliyaviy manbalar va bank kreditlarining samaradorligi muammolari (Toshkent viloyati qishloq xo'jaligi korxonalari misolida). Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2004-yil.
10. Tuxtabayev U.A. Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2007-yil.
11. Qulliyev I.Y. Kredit bahosining shakllanishi va uni takomillashtirish. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2010-yil.
12. Jiyanova N.E. Tijorat banklari aktivlari va passivlarini samarali boshqarish yo'nalishlari. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2010-yil.
13. Tuxsanov X.A. Protsentnaya politika bankov i voprosy yeyo regulirovaniya v usloviyax rynochnoy ekonomiki (na primere Respubliki Uzbekistan). Dissertatsiya kand. ekon. nauk. – Toshkent, 2006-yil.
14. Suyunova D.J. Pravovoye regulirovaniye kreditnyx otnosheniy v Respublike Uzbekistan i problemy yego sovershenstvovaniya. Dissertatsiya kand. ekon. nauk. – Toshkent, 2012-yil.
15. Saypidinov I.M. Osnovnyye puti sovershenstvovaniya kreditovaniya kommercheskimi bankami subyektov malogo biznesa (na materialax Respubliki Kyrgyzstan). Dissertatsiya kand. ekon. nauk. – Bishkek, 2010-yil.
16. Kuziyeva N.R. Xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishning moliya–kredit mexanizmini takomillashtirish yo'nalishlari. Nomzodlik dissertatsiyasi. – Toshkent, 2008-yil.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>